

Hanzestad

Hanzesteden zijn lid van het Hanzeverbond. Dit was van oorsprong een samenwerkingsorganisatie van Duitse steden rond de Oostzee. Later traden ook Nederlandse steden toe. De grote hanzesteden, *Gemeene of Principaalsteden* genoemd, zochten voor de handel contact met kleinere dorpen en steden in hun achterland.

Lijst van historische Hanzesteden

Dit is een regionaal gestructureerde lijst naar Dollinger van steden alwaar kooplieden tussen de 14e en 16 eeuw Hanzevoorrecht werd verleend (een deel slechts kort). Ongeveer 70 van de ongeveer 200 hier weergegeven steden bedreven een actief Hanzebeleid. De meerderheid van de Hanzesteden liet zich (zoals in de Hanzedagen) door een grotere naburige stad vertegenwoordigen.

Stralsund, een Hanzestad

Noordzeekust

- Bremen, een van de laatste Hanzesteden 1669
- Buxtehude, Hertogdom Bremen
- Groningen, Vrije rijksstad
- Hamburg, Vrije rijksstad: Het verdrag tussen Hamburg en Lübeck in 1241 geldt als geboortjaar van de Hanze, een van de laatste Hanzesteden 1669
- Stade, Hertogdom Bremen

Oostzeekust westelijk van de Oder

- Anklam, Hertogdom Pommeren
 - Bad Segeberg, Sleeswijk-Holstein
 - Demmin, Hertogdom Pommeren
 - Greifswald, Hertogdom Pommeren
 - Kiel, Graafschap Holstein, later Hertogdom Holstein
 - Lübeck, Vrije Rijksstad: Het verdrag tussen Hamburg en Lübeck 1241 geldt als geboortjaar van de Hanze, een van de laatste Hanzesteden 1669
 - Rostock, Vorstendom Rostock, later Hertogdom Mecklenburg, een van de laatste Hanzesteden 1669
 - Stettin, Hertogdom Pommeren
 - Stralsund, Vorstendom Rügen, later Hertogdom Pommern
 - Wismar, Hertogdom Mecklenburg
 - Wolgast, Hertogdom Pommeren
-

Achter-Pommeren

- Belgard, Hertogdom Pommeren
- Dramburg, Hertogdom Pommeren
- Gollnow, Hertogdom Pommeren
- Greifenberg, Hertogdom Pommeren
- Kammin, Hertogdom Pommeren
- Kolberg, Hertogdom Pommeren
- Köslin, Hertogdom Pommeren
- Schlawe, Hertogdom Pommeren
- Stargard, Hertogdom Pommeren
- Stolp, Hertogdom Pommeren
- Treptow, Hertogdom Pommeren
- Wollin, Hertogdom Pommeren

Pruisen, Silezië en Polen

- Voorstad: Danzig, Ordensstaat, sinds 1457 Stadstaat, een van de laatste Hanzesteden 1669
- Braunsberg, Ordensstaat, later Bisdom Ermland
- Breslau, Stadstaat (formeel in bisdom Breslau), wegens de vete van de koning van Bohemen
- Elbing, Ordensstaat, sinds 1457 Stadstaat
- Königsberg, Ordensstaat, later Hertogdom Pruisen
- Kulm, Ordensstaat, later Republiek Polen-Litouwen
- Thorn, Ordensstaat, sinds 1457 Stadstaat
- Krakau, Koninkrijk Polen

Lijflandse en Zweedse steden

- Dorpat (tegenwoordig Tartu), Bisdom Dorpat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Fellin (tegenwoordig Viljandi), Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Goldingen (tegenwoordig Kuldīga), Ordensstaat, later Hertogdom Kurland (Lehen der Republiek Polen-Litauen)
- Groot Roop (tegenwoordig Straupe), Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Kokenhusen (tegenwoordig Koknese), Aartsbisdom Riga, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Lemsal (tegenwoordig Limbaži), Aartsbisdom Riga, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Pernau (tegenwoordig Pärnu), Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Riga, Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Reval (tegenwoordig Tallinn), Estland (Koninkrijk Denemarken), later Ordensstaat, later Koninkrijk Zweden
- Stockholm, Koninkrijk Zweden
- Visby, Gotland (aan Koninkrijk Zweden, 1409-1645 Koninkrijk Denemarken)
- Wenden (tegenwoordig Cēsis), Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden
- Windau (tegenwoordig Ventspils), Ordensstaat, later Hertogdom Kurland (Later de Republiek Polen-Litauen)

- Wolmar (tegenwoordig Valmiera), Ordensstaat, later Vorstendom Lijfland (Republiek Polen-Litauen), later Koninkrijk Zweden

Nederrijng gebied

- Keulen (vrije Rijksstad), een van de laatste Hanzesteden 1669
- Dinant, Bisdom Luik
- Dinslaken, Hertogdom Kleef
- Duisburg, Hertogdom Kleef
- Düsseldorf, Vorstendom Berg
- Emmerik, Hertogdom Kleef
- Grieth, Hertogdom Kleef
- Uitzondering: Neuss verkreeg in 1475 van Keizer Frederik III. de rechten van een (*zelfstandige*) Hanzestad
- Nijmegen, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
- Roermond, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
- Tiel, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
- Venlo, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
- Wezel, Vorstendom Kleef
- Zaltbommel, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)

IJssel- en Zuiderzeeg gebied

- Arnhem, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Bolsward, Friesland, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Deventer, Overijssel, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Doesburg, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Elburg, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Harlingen, Friesland, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Harderwijk, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederlanden)
 - Hasselt, Overijssel, later Verenigde Provinciën (Nederlanden)
 - Hattem, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Hindeloopen, Friesland, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Kampen, Overijssel, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Oldenzaal, Overijssel - Twente, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Ommen, Overijssel, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Stavoren, Friesland, later Verenigde Provinciën (Nederland)
 - Zutphen, Hertogdom Gelre, later Verenigde Provinciën (Nederlanden)
 - Zwolle, Overijssel, later Verenigde Provinciën (Nederland)
-

Tussen de Rijn en Weser (Westfaalse steden)

- Hoofdstad van het derde kwartier, voorstad: Dortmund, vrije Rijksstad
 - Voorstad: Münster, Bisdom Münster
 - Voorstad: Osnabrück, Bisdom Osnabrück; een van de laatste Hanzesteden 1669
 - Voorstad: Soest, Hertogdom Westfalen, later zelfstandig gebied onder Kleefse landheren
 - Ahlen, Bisdom Münster
 - Allendorf (Sundern), Graafschap Mark
 - Altena, Graafschap Mark
 - Arnsberg, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Attendorn, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Balve, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Beckum, Bisdom Münster
 - Belecke, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Bielefeld, Graafschap Ravensberg
 - Billerbeck, Bisdom Münster
 - Blankenstein, Graafschap Mark
 - Bocholt, Bisdom Münster
 - Bochum, Graafschap Mark
 - Bodenfeld,
 - Bödefeld, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Borgentreich,
 - Borken, Bisdom Münster
 - Brakel, Bisdom Paderborn
 - Breckerfeld, Graafschap Mark
 - Brilon, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Coesfeld, Bisdom Münster
 - Dorsten, Vest Recklinghausen (aan Keur-Keulen)
 - Drolshagen, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Dülmen, Bisdom Münster
 - Essen, Abdij Essen
 - Eversberg, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Freienohl, Hertogdom Westfalen (Keur-Keulen)
 - Fürstenau,
 - Geseke, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Grevenstein, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Hachen,
 - Hagen, Graafschap Mark
 - Haltern, Bisdom Münster
 - Hamm, Graafschap Mark
 - Haselünne, Bisdom Münster
 - Hattingen, Graafschap Mark
 - Herford, Abdij Herford
 - Hirschberg im Sauerland, Hertogdom Westfalen (aan Kurköln)
 - Hörde, Graafschap Mark
 - Hüsten, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Iburg, Bisdom Osnabrück
 - Iserlohn, Graafschap Mark
-

- Kallenhardt, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Kamen, Graafschap Mark
 - Korbach, Vorstendom Waldeck
 - Langscheid (Sundern),
 - Lemgo, Graafschap Lippe
 - Lennep, Graafschap Berg
 - Lippstadt, Freiherrschaft Lippe later Graafschap Lippe
 - Lüdenscheid, Graafschap Mark
 - Lünen, Graafschap Mark
 - Medebach, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Melle, Bisdom Osnabrück
 - Menden (Sauerland), Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Meppen, Bisdom Münster
 - Minden, Bisdom Minden
 - Neuenrade, Graafschap Mark
 - Neustadt,
 - Nieheim,
 - Olpe, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Paderborn, Bisdom Paderborn
 - Peckelsheim,
 - Plettenberg, Graafschap Mark
 - Quakenbrück, Abdij Osnabrück
 - Ratingen, Vorstendom Berg
 - Recklinghausen, Vest Recklinghausen (aan Keur-Keulen)
 - Rheine, Bisdom Münster
 - Rinteln, Graafschap Schaumburg
 - Rüthen, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Schmallenberg, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Schüttoorf, Graafschap Bentheim
 - Schwerte, Graafschap Mark
 - Solingen, Graafschap Berg
 - Sundern (Sauerland),
 - Telgte, Bisdom Münster
 - Unna, Graafschap Mark
 - Vörden (Marienmünster)
 - Vreden, Bisdom Münster
 - Warburg, Bisdom Paderborn
 - Warendorf, Bisdom Münster
 - Warstein, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Wattenscheid, Graafschap Mark
 - Werl, Hertogdom Westfalen (aan Keur-Keulen)
 - Werne, Bisdom Münster
 - Westhofen, Graafschap Mark
 - Wetter (Ruhr), Graafschap Mark
 - Wiedenbrück, Abdij Osnabrück
 - Wipperfürth, Graafschap Berg
-

Brandenburg

- Berlin-Cölln, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Brandenburg, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Frankfurt (Oder), Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Havelberg, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Kyritz, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Perleberg, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
- Pritzwalk, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg

Midden Duitsland (tussen Oberweser en Saale)

- Duderstadt, Aartsbisdom Mainz
- Erfurt, Bisdom Erfurt
- Göttingen, Vorstendom Göttingen
- Halle, Aartsbisdom Maagdenburg
- Merseburg, Bisdom Merseburg, later Hertogdom Sachsen-Merseburg
- Mühlhausen, vrije Rijksstad
- Naumburg (Saale), Bisdom Naumburg-Zeitz, later Hertogdom Sachsen-Zeitz
- Nordhausen, vrije Rijksstad
- Northeim, Vorstendom Braunschweig
- Osterode am Harz, Vorstendom Braunschweig
- Uslar, Vorstendom Braunschweig

Tussen de Weser en Elbe (Saksische Steden)

- Voorstad: Braunschweig, Vorstendom Braunschweig; een van de laatste Hanzesteden 1669
 - Voorstad: Magdeburg, Aartsbisdom Maagdenburg
 - Alfeld, Bisdom Hildesheim
 - Aschersleben, Aartsbisdom Magdeburg
 - Bockenem, Bisdom Hildesheim
 - Einbeck, Vorstendom Grubenhagen
 - Gardelegen, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Goslar, vrije Rijksstad
 - Gronau, Bisdom Hildesheim
 - Halberstadt, Bisdom Halberstadt, later KurVorstendom Brandenburg
 - Hameln, Vorstendom Calenberg
 - Hannover, Vorstendom Calenberg
 - Helmstedt, Vorstendom Braunschweig
 - Hildesheim, Bisdom Hildesheim; een van de laatste Hanzesteden 1669
 - Lüneburg, Hertogdom Braunschweig-Lüneburg
 - Osterburg, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Quedlinburg, Reichsstift Quedlinburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Salzwedel, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Seehausen, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Stendal, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
 - Tangermünde, Mark Brandenburg, later KVorstendom Brandenburg
 - Uelzen, Vorstendom Braunschweig-Lüneburg
 - Werben, Mark Brandenburg, later Vorstendom Brandenburg
-

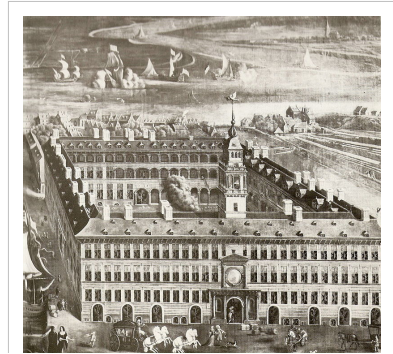
Hanzekantoren

➤ *Zie Hanzekantoor voor het hoofdartikel over dit onderwerp.*

Een hanzekantoor was in de Middeleeuwen een vestiging van Hanzekooplieden in het buitenland.

Er waren in totaal vier hanzekantoren, het Hanzekantoor van Brugge (later verplaatst naar Antwerpen vanwege de verzanding van de Zwin), Tyskebrygge in Bergen, Peterhof in Novgorod en Stalhof in Londen. Tyskebrygge is het enige bewaard gebleven hanzekantoor.

De Novgoroder Schra is de enige volledig bewaarde verzameling bepalingen over de interne reglementen van de vier Hanzekantoren.

Panorama van de Tyskebrygge, de "Duitse kade", in Bergen.

Belangrijke dependances en handelsposten van de Hanze

- Aberdeen, Koninkrijk Schotland
- Antwerpen, Graafschap Vlaanderen in de Nederlanden, later Zuidelijke Nederlanden.
- Bordeaux, Koninkrijk Frankrijk
- Berwick-upon-Tweed, Koninkrijk Schotland, later Koninkrijk Engeland
- Boston, Lincolnshire, Koninkrijk Engeland
- Bourgneuf, Poitou, Koninkrijk Frankrijk
- Bristol, Koninkrijk Engeland
- Christiana, Noorwegen, Koninkrijk Denemarken-Noorwegen
- Damme, Graafschap Vlaanderen in de Nederlanden, later Zuidelijke Nederlanden
- Duinkerke, Graafschap Vlaanderen in de Nederlanden, later Zuidelijke Nederlanden, nu Frankrijk
- Edinburgh, Koninkrijk Schotland
- Elbogen (Malmö), Schonen, eerst onderdeel van het Koninkrijk Denemarken-Noorwegen, na 1658 Zweden
- Great Yarmouth, Koninkrijk Engeland
- Hafnarfjörður, IJsland, Koninkrijk Denemarken-Noorwegen
- Helsingborg, Schonen, eerst onderdeel van het Koninkrijk Denemarken-Noorwegen, na 1658 Zweden
- Hull, Koninkrijk Engeland
- Ipswich, Koninkrijk Engeland
- Kalmar, Koninkrijk Zweden
- Kaunas, Groothertogdom Litouwen, later Polen-Litouwen
- King's Lynn, Koninkrijk Engeland
- Kopenhagen, Koninkrijk Denemarken-Noorwegen
- La Rochelle, Poitou, Koninkrijk Frankrijk
- Lissabon, Koninkrijk Portugal
- Lödöse (Göteborg), Koninkrijk Zweden
- Nantes, Loiredal, Koninkrijk Frankrijk
- Narwa (Narva), Estland (Koninkrijk Denemarken), later Ordensstaat, later Koninkrijk Zweden

- Newcastle-upon-Tyne, Koninkrijk Engeland
- Norwich, Koninkrijk Engeland
- Nyköping, Koninkrijk Zweden
- Pleskau (Pskov), eerst onafhankelijke Prinsdom Pskov, vanaf 1510 onderdeel van het Grootvorstendom Moskou
- Polozsk, Eerst onderdeel van het Groothertogdom Litouwen, daarna onderdeel van Polen-Litouwen, nu Wit-Rusland
- Ripen (Ribe), Koninkrijk Denemarken-Noorwegen
- Smolensk, eerst onderdeel van het Groothertogdom Litouwen, vanaf 1514 onderdeel van het Grootvorstendom Moskou, vanaf 1611 Polen-Litouwen, nu Rusland
- Tønsberg, Noorwegen, Koninkrijk Denemarken-Noorwegen
- Turku, Koninkrijk Zweden , nu Finland
- Venetië, Republiek Venetië, nu Italië
- Wilna (Vilnius), Groothertogdom Litouwen, daarna Polen-Litouwen
- Vitebsk, Groothertogdom Litouwen, daarna Polen-Litouwen, nu Wit-Rusland
- York, Koninkrijk Engeland

Zie ook

- Hanzedagen
- Hanzevlaggen

Externe links

- Hanzesteden langs de IJssel ^[1]
- De Hanze in de tegenwoordige tijd ^[2]

Bronnen, noten en/of referenties

Bronnen, noten en/of referenties:

[1] <http://www.hanzesteden.info/>

[2] <http://www.hanse.org/>

	Hanze	
<p>Hanzesteden: Anklam · Arnhem · Bergen · Braunschweig · Bremen · Brugge · Deventer · Doesburg · Dortmund · Duisburg · Elburg · Gdansk · Göttingen · Great Yarmouth · Greifswald · Groningen · Halle · Hamburg · Hameln · Harderwijk · Hasselt · Hattem · Hildesheim · Kaliningrad · Kampen · Keulen · Krakau · Kuldīga · Londen · Lübeck · Magdeburg · Münster · Nijmegen · Oldenzaal · Ommen · Pskov · Quedlinburg · Riga · Roermond · Rostock · Stargard Szczeciński · Stavoren · Szczecin · Tallinn · Tartu · Tiel · Veliki Novgorod · Venlo · Ventspils · Visby · Wismar · Wrocław · Zutphen · Zwolle</p>		
<p>Hanzekantoren: Bryggen (Bergen) · Hanzekantoor van Brugge · Peterhof (Novgorod) · Stalhof (Londen)</p>		
<p>Zie ook: Hanzedagen · Hanzevlaggen · Vitte · Greenwell's Booth · Novgoroder Schra</p> <p>Hollands-Wendische Oorlog · Vrede van Utrecht · Simon van Utrecht</p>		
<p>Andere Hanzen: Vlaamse Hanze van Londen · Hanze der XVII steden</p>		

Paginabronnen en auteurs

Hanzestad Bron: <http://nl.wikipedia.org/w/index.php?oldid=19577935> Auteurs: Adamhawk, Alankomaat, Andre Engels, Basvb, Bearsuit, Bijltjespad, Brabo, Bramvr, Brimz, Chaamera, Cicero, CodeCaster, Doc Brown, Dolfy, ErikWarmelink, Flinus, Fontes, Fprins, Fransvannes, Gerkowarner, GijsvdL, Hans M., Hans M.R., Hoopje, Hsf-toshiba, Japiot, JePe, JePeAWB, Jeroen linderhof, Johanna83, Jolien91, Joopwiki, Joost, Karel Anthonissen, Känsterle, LennartBolks, LeonardH, Maniago, Markduijf, Mhaesen, Michiel1972, Migdejong, MoehMan, MoiraMoirra, Muijz, Neet, Ninane, Norbert zeescouts, Pelikana, Peter b, Polenman, Pompidom, Puckly, Rob Hooft, Robb, Robbtj, Roepers, Rudolphous, Serassot, Sonuwe, Streppel, Taketa, Tdevries, Tukka, VanBuren, Vdegroot, Vijverln, Waerth, Wikifalcon, Zupazwami, 48 anonieme bewerkingen

Afbeeldingsbronnen, licenties en bijdragers

Bestand:Stralsund, Germany, Ortseingangsschild (2006-09-25).JPG Bron: [http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Stralsund_Germany_Ortseingangsschild_\(2006-09-25\).JPG](http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Stralsund_Germany_Ortseingangsschild_(2006-09-25).JPG)
Licentie: Creative Commons Attribution-Sharealike 2.5 Auteurs: Klugschnacker, Moros, 1 anonieme bewerkingen

Afbeelding:Irightarrow.png Bron: <http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Irightarrow.png> Licentie: GNU Lesser General Public License Auteurs: David Vignoni

Bestand:Hansehausantwerpen.jpg Bron: <http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Hansehausantwerpen.jpg> Licentie: onbekend Auteurs: unknown, probably working in Bremen

Image:Brygge Norway 2005-08-18.jpg Bron: http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Brygge_Norway_2005-08-18.jpg Licentie: Creative Commons Attribution-Sharealike 2.5
Auteurs: Gerd A.T. Mueller

Bestand:Hanse Danzig.svg Bron: http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Hanse_Danzig.svg Licentie: Public Domain Auteurs: User:N3MO

Bestand:Hanse Bremen.svg Bron: http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bestand:Hanse_Bremen.svg Licentie: Public Domain Auteurs: User:N3MO

Licentie

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>